

Utredning – Förskoleorganisation mot bakgrund av demografisk utveckling i Bollebygds kommun

Underlag för politiskt ställningstagande

Inledning – ett nationellt trendbrott som nu når våra verksamheter

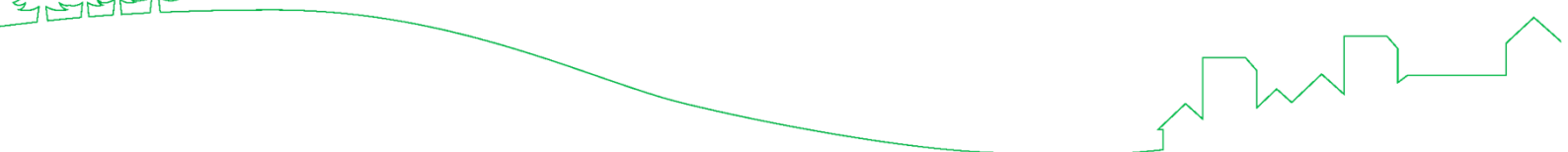
Sverige befinner sig i den största demografiska nedgången i antal barn i förskoleålder sedan 1990-talet. Enligt långsiktiga analyser från SCB och SKR minskar antalet barn 1–5 år i stort sett i hela landet under perioden 2023–2030. Födelseltalen har sjunkit kontinuerligt de senaste sju åren, och många kommuner – särskilt växande kommuner nära större städer – upplever för första gången på länge ett snabbt fall i barngrupperna.

Denna utveckling påverkar verksamheter på två centrala sätt:

1. **Kraftigt minskat behov av antal förskoleplatser**, ofta snabbare än tidigare prognoser visat.
2. **Ökad konkurrens mellan huvudmän** då fler familjer idag väljer alternativa aktörer, vilket ytterligare förstärker överkapaciteten i kommunala förskolor.

Bollebygds kommun är inget undantag. Trots historiskt hög inflyttning är även vi nu inne i samma strukturella skifte som övriga Sverige.

Läget i Bollebygd – barnantalet sjunker snabbare än tidigare prognoser visat

Inför läsåret 2026/2027 var förvaltningens strategi att låta en avdelning i Töllsjö och en avdelning i centrala Bollebygd vila. Vid den senaste genomlysningen är det dock tydligt att detta inte är tillräckligt. Vi står nu inför en situation där:

- barnafödandet i kommunen minskar,
- allt fler föräldrar väljer fristående förskolor,
- och de centrala förskolorna, trots god kvalitet, har betydligt fler platser än barn.

Beläggning 2026–2027

De centrala förskolorna rymmer sammanlagt **372 platser**:

Förskola	Platser
Eriksgården	110
Odensgården	74
Krokdal	114
Nolån	74
Summa	372

Antal beräknade inskrivna barn augusti 2026: 293 barn

→ 79 lediga platser redan vid start av läsåret.

Under hösten planeras ca 40 placeringar, vilket fortfarande innebär att vi går in i vårterminen 2027 med 39 lediga platser – fullt tillräckligt för att möta efterfrågan och lagkravet om plats inom fyra månader.

Ekdalen – en förskola som inte längre kan upprätthålla en hållbar drift

Ekdalen är en tvåavdelningsförskola som redan idag har stora svårigheter att fylla sina platser. Det skapar organisatoriska problem:

- svårigheter att hålla bemanning som täcker öppettider 6–18,
- ojämna gruppstorlek och ineffektivt resursutnyttjande,
- hög sårbarhet vid sjukfrånvaro,
- minskad möjlighet att organisera arbetslag effektivt.

Därutöver är det, med det nuläge vi nu ser, helt möjligt att erbjuda alla barn plats på andra centrala förskolor i många år framåt.

Lokalen skulle även kunna användas för annan kommunal verksamhet, vilket stärker kommunens samlade resurseffektivitet.

Töllsjö och Olsfors

- Den tidigare planerade vilande avdelningen i Töllsjö bedöms fortsatt nödvändig.
- Söråns förskola i Olsfors har en flexibilitet som gör att minskningen kan hanteras utan strukturella förändringar.

Konsekvenser för verksamhet, kvalitet och arbetsmiljö

För barnen

En omfördelning av barn från Ekdalen till större enheter skapar:

- stabilare arbetslag och färre vikarier,
- fler kollegor att samverka med i undervisning och omsorg,
- mer förutsägbara grupper och öppettider.

Detta ligger i linje med forskning från bl.a. Skolverket och SPSM: stabila arbetslag och robust organisation är grundförutsättningar för hög kvalitet i undervisning och omsorg.

För medarbetarna

Större enheter ger:

- bättre schemaläggning och minskad sårbarhet vid frånvaro,
- minskad risk för arbetsmiljöproblem kopplat till underbemanning,
- bättre möjlighet till kollegialt lärande.

För utbildningsförvaltningen

- Minskade hyreskostnader.
- Effektivare användning av personella resurser.
- Möjlighet att nyttja Ekdalens lokal till annan kommunal verksamhet.
- Bättre framförhållning inför kommande nybyggnation av förskola.

Utmaningar i genomförandet – särskilt kommunikation

En stängning av en förskola påverkar barn, vårdnadshavare och personal. Även om beslutet är rationellt utifrån demografi och kvalitet, kommer det kräva:

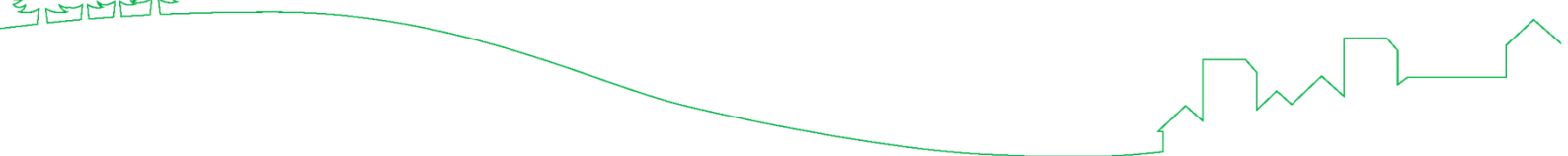
- tydlig och tidig kommunikation,
- individuella dialoger om placering,
- ett tydligt budskap om varför beslutet tas,
- och stöd till personal i omställningen.

Det handlar inte om nedskärning – utan om att anpassa organisationen till verkligheten så att vi upprätthåller kvalitet.

Bedömning och förslag till politiskt ställningstagande

Mot bakgrund av ovanstående gör förvaltningen bedömningen att kommunen behöver fatta följande strategiska beslut:

Politikens beslutspunkter (förslag)

1. Att stänga Ekdalens förskola från och med läsåret 2026/2027.

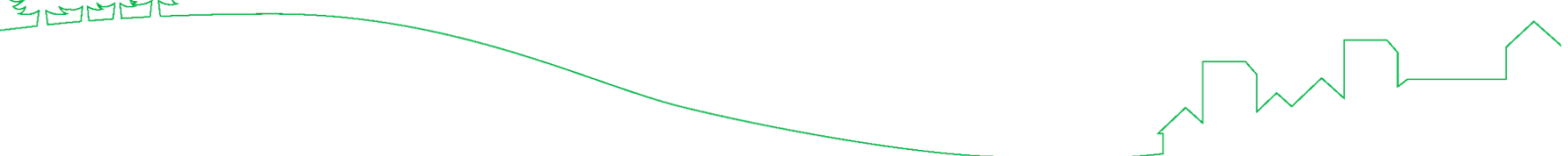
Motivering:

- kraftigt minskat barnunderlag,
  - ineffektivt resursutnyttjande,
  - svårigheter att upprätthålla bemanning 6–18,
  - möjligheten att erbjuda plats i andra centrala förskolor.
2. Att genomföra den tidigare planerade vilande avdelningen i Töllsjö.
3. Att uppdra åt förvaltningen att säkerställa att alla barn erbjuds plats inom lagstadgad tid, och att förskoleplaceringar sker utifrån närhetsprincip och barnets bästa.
4. Att ge förvaltningen i uppdrag att kommunicera beslutet till berörda vårdnadshavare och personal på ett transparent och förtroendeskapande sätt.
5. Att säkerställa att planeringen av den nya förskolan i centralorten tar höjd för framtida variationer i födelsetal, i linje med SKR:s rekommendationer för långsiktig kapacitetsplanering.

Sammanfattande slutsats

Bollebygd står inför samma demografiska utmaning som kommuner i hela landet. Det minskade barnantalet innebär att vi behöver ställa om förskoleorganisationen för att säkerställa:

- hög kvalitet i undervisning och omsorg,

- god arbetsmiljö,
- effektiv användning av kommunens resurser,
- och att vi uppfyller lagstadgade krav.

En stängning av Ekdalen är ett svårt, men nödvändigt, beslut för att skapa trygghet, stabilitet och långsiktighet i det samlade förskoleutbudet i centrala Bollebygd.

2025-11-14

Johan Berntsson

Utbildningschef

